

Ar pritariate Vyriausybės idėjai atsisakyti būsto paskolų lengvatos?

 Taip

 Ne

 Neturiu nuomonės

Visos teisės saugomos
© 2004-2008 UAB "Oklikema"
info@spec.lt

Interneto svetainių kūrimas: MTL GROUP

6706815
+7990

2005 m. rugpjūčio 25 d.

TV tiltas: LIETUVA – NORVEGIJA: ar viešosios erdvės atitinka visuomenės poreikius?

Viešųjų erdvių išsaugojimo problema jau keletą mėnesių yra viena svarbiausių kultūra besidominčių ir ją formuojančių žmonių mintyse. Šalia „Lietuvos“ kino teatro nuo kovo mėnesio veikia menininkų Gedimino ir Nomedos Urbonų iniciuota *pro-testo laboratorija* „Jū Lietuva“, funkcionuojanti kaip atvira pilietinių protesto iniciatyvų raiškos erdvė. Pirmiausia susieta su Lietuvos kino teatro kaip alternatyvios kino gurmanų erdvės išsaugojimu, skatina visuomenę reaguoti į mieste vykdomą viešųjų erdvių politiką.

Rugpjūčio 23 dieną vyko OCA (Office For Contemporary Art Norway), Atelier Nord ir *pro-testo laboratorijos* organizuota diskusija-videokonferencija „TV tiltas: LIETUVA – NORVEGIJA“, gvildinant abiejų šalių architektūros, politikos, verslo/ekonomikos, kultūros ir visuomenės santykių, miesto privatizavimą ir viešosios erdvės nykimą. Diskusijoje dalyvavo architektai, menininkai, filosofai, miestų gyventojai ir aktyvistai. Vilniuje visuomenės pozicijas atstovavo Nerijus Milerius (filosofas), Gintautas Mažeikis (filosofas, antropologas), architektai Tomas Grunskis bei André Baldišiūtė, Osle – Ole Moystad (architektas, urbanistas), Grete Horntvedt (politikė) ir Guro Voss Gabrielsen (geografe). Diskusiją moderavo Arūnas Gelūnas (menininkas, filosofas, Vilnius) bei Tone Hansen (menininkė, kuratorė, Oslas).

Norvegija diskusijos partnere buvo pasirinkta kaip skandinavinių urbanistinių modelių pavyzdys, kuriuo sekama šiandienos Lietuvoje. Diskusija norėta iškelti klausimus apie kultūrinių industrijų vietą šiuolaikinio miesto kultūriname gyvenime, ypač prisimenant, kad Vilnius 2009 metais ruošiasi tapti Europos kultūros sostine bei aptarti visuomenės poreikių bei miesto planavimo strategijų sąsajas.

Vilniui ir Oslei rūpėjo kiek skirtingos problemos. Tai lemia skirtinga politinė ir ekonominė šalių situacija. Lietuvą neraminantys viešųjų erdvių naikinimo klausimai Norvegijoje senokai išspręsti, sukurta visuomenę patenkinanti viešosios erdvės struktūra, todėl daugelis Lietuvai rūpėjusių probleminių klausimų liko neatsakyti arba tiesiog nesuvokti.

N.Milerius iškėlė „viešosios erdvės“ suvokimo problematiką. Lygindamas sovietinę ir postsovietinę Lietuvos kultūrą, filosofas pabrėžė būtinybę suvokti, kad sovietmečiu egzistavusį vienintelį viešosios erdvės modelį, įvardintą „virtuvės fenomenu“, šiandienos Lietuvoje reikia perkelti į miesto erdvę, kuri nebėra susaistyta griežtomis taisyklėmis ir elgesio modeliais..

Kalbėta ne tik apie būtinybę išsaugoti, bet ir kurti naujas viešąsias erdves. Architektas T.Grunskis išsakė poreikį skirti didesnę dėmesį socialinei architektūrai, pabrėždamas būtinybę atsižvelgti į visuomenės poreikius formuojant miesto erdves bei ieškoti visuomenės ir miesto strategų tarpusavio įsisklausymo būdų.

Filosofas, antropologas G.Mažeikis viešajai erdvei priskiria išvystytas politinę bei kūrybinę (idėjų konteinerio) dimensijas. „Lietuvos“ kino teatras, kurį ruošiamasi sunaikinti, yra kūrybinės industrijos dalis. Vilniaus mero Artūro Zuoko, užsukusio pasiklausyti diskusijos, G.Mažeikis paklausė, ką mano savivaldybė apie viešosios erdvės vystymą bei pelno nesiekiančios kūrybinės industrijos kūrimą Vilniuje, ypač naujuose mikrorajonuose? Anot mero, pasaulyje nėra nė vieno ekonomiškai sėkmingo miesto, kuriame nevyktų nuolatinė kaita bei vystymosi procesas. Viešųjų erdvių vystymo planuose meras paminėjo „Menų spaustuvę“ bei formuojamą kultūrinį trikampį: Teatro, kino ir muzikos muziejų, Mokytojų namus bei Šv. Kristoforo orkestrui atiduodamą Šv. Kotrynos bažnyčią; taip pat buvo išsakyta idėja Vilniuje įkurti muziejų *a la* Gugenheime. Kalbą meras baigė ambicingai žadėdamas Vilniuje padaryti pasaulinio lygio viešosios erdvės struktūrą. G.Mažeikis, replikuodamas išėjusiam merui, pabrėžė, kad Vilniaus savivaldybė nebando susieti viešosios erdvės formavimo klausimų ir nekreipia dėmesio į visuomenės nuomonę ar poreikius, o tai itin svarbu gerai funkcionuojančios, gyvos viešosios erdvės kūrimui. Norvegijoje, anot diskusijos dalyvių iš Oslo, taikomas viešosios erdvės kūrimo modelis, kuomet priimamuose sprendimuose leidžiama dalyvauti visuomenei.

Simon Rees (kuratorius, Vilnius) pateikė Sidnėjaus pavyzdį, kaip po olimpinė žaidynių miestas pakluso verslo ir turizmo industrijai, o ne vietinių gyventojų poreikiams. Vilniuje vasaros metu taip pat daugelis pradeda jaustis svetimais savame mieste. Anot S.Rees, būtina išsiugdyti ir pajusti miesto priklausomybę, o tai padaroma per viešųjų erdvių sukūrimą, kurioms priklauso ir žiniasklaida.

Diskusijos dalyviai sutarė, kad viešoji erdvė yra nuolat kintanti erdvė. Menotyrininkė Lolita Jablonskienė pastebėjo, kad kaita yra kaip permanentinis mechanizmas ir ne visuomet tai, kas atrodo teisinga šiuo metu, yra vienintelis galimas teisingas kelias.

Diskusijas retoriška replika baigė paveldo apsaugos ekspertė Jūratė Markevičienė, teigusi, kad sovietmečiu viešosios erdvės buvo organizuojamos masėms, šiandien masėms tenka supermarketai, o mes norime būti individualybės.

Dovilė Tumpytė